

musikk

SIDESNAKK

FRI GITAR: Improvisasjonsmusiker Stian Westerhus. FOTO: ANJA ELMINE BASMA/PROMO

– Alltid et kick i Bergen

Under fjorårets Nattjazz spilte gitarist Stian Westerhus og sanger Sidsel Endresen en improvisert duokonsert på Studio USF. «En musikalsk opplevelse av det slaget du husker», skrev Einar Engelstad i sin anmeldelse av konserten her i BT. Et år senere gis konserten ut på plate med tittelen «Didymoi Dreams»:

– «Didymoi» er gresk for tvillinger, og i gresk mytologi svever tvillingene Pollux og Castor mellom Olympus' lys og Hades' mørke, som pris for deres felles udødelighet, forklarer Stian Westerhus.

– Musikken på platen lever også sitt eget liv. Den er nok, i hvert fall i mitt hode, så subjektiv at den må beskrives forskjellig fra lytter til lytter, men i all enkelhet er «Didymoi Dreams» blitt et bilde på hvordan vi to skaper musikk sammen. Det er jo et konsertopptak fra start til slutt.

– Hvordan er det å jobbe med Sidsel Endresen?

– Sidsel har en nerve og en ærlighet, en våkenhet og klar bevissthet på musikken i seg selv. Hun er en utrolig musiker. Det å få lov til å få frie tøyler sammen med henne på en scene, er utrolig fint. Det kjennes helt komplett åpent.

– Hva var det med denne Nattjazz-konserten som klaffet så godt at dere ville gi den ut på plate?

– Jeg hørte gjennom en del opptak og tok notater underveis med mål om å hente ut ulike låter fra ulike konserter. Da jeg hørte gjennom Bergen-konserten, sluttet jeg å skrive etter én setning. Der sto det bare: «Wow, dette var fint». Det er en nerve i dette opptaket som driver musikken fremover og som fortsatt overrasker meg hver gang jeg hører på det.

– Når en improvisasjonskonsert med to mennesker fungerer så godt, hva skyldes det? God dagsform, planlegging, kjemi eller magi?

– Det er en veldig hemmelig magisk formel. Nei da, det handler om en del, på papiret, enkle parameter som i praksis er vanskelige å gjennomføre. I grunn ligger likevel alltid et uttrykksbehov og en gjensidig respekt for den andre personens musikalske draging. Mye handler om å slutte «å ønske seg» et tenkt musikalsk sted, men heller bare stille seg åpen, lytte og spille med hverandre. Det er selvfølgelig lett å si at man må slutte å tenke, men langt verre å gjennomføre noe slikt.

– Det kan ikke ha noe å gjøre med byen dere spilte i, da?

– Du skal ikke se bort fra det, faktisk. Det er alltid helt topp i Bergen, og spesielt når det er Nattjazz. De gangene jeg har spilt oppe på det som het Scene USF, har det alltid vært et veldig kick. Intimt, tett, varmt og med et publikum man helst ville tatt med seg i lommen videre.

EIRIK KYDLAND

En drømme-natt

musikk jazz

Sidsel Endresen & Stian Westerhus
«Didymoi Dreams»
Rune Grammofon/Musikkopera-
tørene

1 2 3 4 5 6

Endresen og Westerhus forteller historier for underbevisstheten

EN STOTRENDE, REPETITIV smattende stemme bryter gjennom høyttalermembranene. Svake, vibrerende ekko danser fra høyre til venstre, og fyller etter hvert tomrommet med hvin og buldrende bass. Stemmen forteller en historie uten ord – den er narrativ, men uttrykker seg på en måte kun underbevisstheten klarer å forstå. Det samme gjelder den metaliske, oppstykkelede lydfyllingen. Den er sjelden melodisk håndgripelig, og kaster deg i stedet ut i fiktive, reverserte svev i sakte film, før du blir nådeløst stemplet ned i gulvet med halvautomatisk spikerpistol. Du kjenner igjen en gitar, men den er godt skjult i en metropol av forsterkere, overstyrte pedaler og overlagte feilkoblinger. Det hele er spilt inn live under Nattjazz 2011. Improvisasjonskunsten i dette landet vil tydeligvis ingen ende ta.

Sidsel Endresen (f. 1952) er vokalist som aldri har slutt-

et å utvikle seg. Hun står aldri stille – og har beveget seg mellom blant annet jazzrock på åttitallet, folkjazz på nittitallet og moderne jazzpoesi rundt millenniumsskiftet. Hun har selvfølgelig gjort mye annet, men denne bredden og utviklingen er helt unik. Mens hennes samtidige musikere tvivler på sine hardt opptjente signaturer, videreutvikler hun sin egen. Hun har jobbet så lenge med ord at gibberish-språket hun nå fremfører innehar en like stor tyngdekraft som den mest velformulerte poesi. Gjennom eget soloarbeid, som resulterte i den glimrende platen «One» (Sofa 2006), har hun gravd videre i stemmen, munnen og pustens potensial som lydreservoar. Alt som kan produsere lyd – fra halsen og gjennom munnen – bruker hun som improvisatoriske verktøy.

DRØMMEDUO: Vokalist Sidsel Endresen og gitarist Stian Westerhus holdt en minneverdige konsert.

GITARIST STIAN WESTERHUS

(f. 1979) har de seineste årene tredd inn i jazzverdens bevissthet for alvor, som en improvisatorisk *bad boy*. Han tok med seg stil og effekter fra rocken, og har klart å fylle gråsonen mellom støy, jazz og rock med en beinhard, kompromissløs tilnærming og oppfinnsom elektronikkbehandling. Også han har jobbet intensivt med soloarbeid

– gjennom to utgivelser på Rune Grammofon – og det kommer til uttrykk i en imponerende trygg musikalitet og et bredt lydlig vokabular. De mest voldsomme og forblåste ytringene avløses av dirrende, elektrifisert stillhet – og denne ekstreme dynamikken viser en musiker som er skråsikker i sin formidling.

Det er ingen selvfølge at de to solistene skal fungere godt

I det fri musikk klassisk

Nils Anders Mortensen
«Im Freien»
Lawo

1 2 3 4 5 6

Edvard Grieg i nytt lys

Dette er nesten en debut. Pianisten Nils Anders Mortensen, landsdelmusiker i Finnmark, har vi riktignok hørt på mange fine plater de siste årene – som kammermusiker og som solist i krevende orkesterverk. Men dette er hans første soloplate. Tittelen «Im Freien» – i det fri, utendørs – er hentet fra et verk av Béla Bartók, som også avslutter platen. Før vi kommer så langt, har vi fått høre to stykker av Grieg – balladen i g-moll og Notturmo (op. 54:4) – spilt mellom verk av Debussy. En *recital*-plate, med andre ord. Og et skikkelig velkomponert eksemplar. Dette er en slik plate der solisten får ganske ulike verker til å snakke sammen, og får oss, lytterne, til å høre uventede kor-

respondanser og sammenhenger. I dette tilfellet er det Grieg som blir belyst i møtet med de andre komponistene. Når Mortensen spiller ham opp mot Debussy, trer subtile klangfarger frem i musikken, og man hører forbindelseslinjer fremover til fransk kolorisme. Og når Notturmo avløses av Bartóks folketoner, hører man det Grieg kanskje kunne fått til om han hadde beveget seg inn i den tidlige 1900-tallsmodernismen.

PETER LARSEN

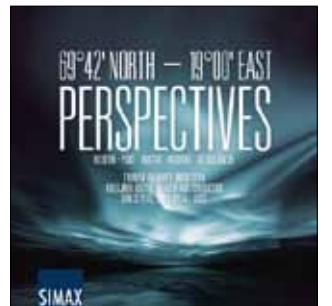
Sårt fra nord musikk klassisk

Kolbjørn Holthe, dirigent
Tromsø Kammerorkester
«69°42' North – 19°00' East Perspectives»
Simax

1 2 3 4 5 6

Vakker debut fra Tromsø Kammerorkester

Det starter «heftig, beveget» med ørsmå fragmenter av noe som kunne blitt en senromantisk sats. Men det vi hører, er en av høymodernismens klassikere: Anton Weberns atonale «Fem satser» (op. 5) – i en var, vakker tolkning på Tromsø Kammerorkesters første plate. Fiolinisten Kolbjørn Holthe, som har ledet orkesteret siden 2006, takker av til høsten. Og denne platen er en god anledning til å konstatere hvor langt Norges eneste fulltids kammerorkester er kommet i løpet av disse seks årene. At musikerne har fått bryne seg på 1900-tallets modernisme, er tydelig. De spiller

György Kurtágs ultrakorte «Aus der Ferne III» og Witold Lutosławskis «Musique Funébre» så sårt og så komprimert at Arvo Pärt's minimalistiske «Cantus in memoriam Benjamin Britten» som kommer inn i mellom, nærmest virker frivolt med sine kimende kirkeklokker og uendelige repetisjoner. Med svenske Fredrik Högborgs «Hitting The First Base» fra 2008 er vi til gjengjeld langt hinsides modernismen og inne i samtidsmusikkens humoristiske del med Dan Styffe som reisefører og imponerende solist i en rytmisk spennende og vilt virtuos konsert for kontrabass.

PETER LARSEN